

De descriptie van Nederlandse pseudogekloofde zinnen in de Extended Standard Theory. De basishypothese

door

DR. FR. DAEMS

0. INLEIDING

Bij herhaling is er door linguïstische wetenschapsmethodologen op gewezen dat een van de vernieuwingen van de transformationeel-generatieve taalkunde te vinden is in de relatie *theorie - data*¹. Een beetje simplistisch kan men stellen dat men binnen deze vorm van taalkunde niet zonder meer een aantal willekeurige taalfeiten bijeenbrengt, waarin men dan door een inductieve procedure een systeem probeert te vinden; veeleer gaat men uit van een *theoretische probleemstelling*, en het is van daaruit dat men naar de taalfeiten gaat kijken.

Het volgende citaat uit een recent Nederlands werk is typisch voor deze opvatting: „het is van belang in te zien dat de *keuze* van de verschijnselen niet zomaar toevallig is, maar wordt bepaald door de theorie. Het is niet erg zinvol om zo maar wat verschijnselen op een rijtje te zetten; de kans dat daar toevallig opeens een theorie uit komt rollen is te verwaarlozen.” (De Haan e.a. 1974: 14). Elders in hetzelfde werk wordt gesteld: „Taalspecifieke verschijnselen zijn slechts interessant voorzover ze in verband gebracht kunnen worden met de algemene theorie.” (ibid. 78).

Ik heb nu de indruk dat dergelijke methodologische principes in de linguïstische praktijk nogal eens simplistisch geïnterpreteerd worden, en dat de weg van theorie naar data soms te zeer eenrichtingsverkeer vertoont. De feiten worden soms te uitsluitend gezocht en onderzocht in functie van de aan de orde zijnde theoretische probleemstelling. Anders geformuleerd, de probleemstelling is vaak niet binnen een voldoende ruime linguïstische theorie, maar slechts binnen een relatief klein onderdeel uit een theorie te situeren.

Zodoende worden gemakkelijk een aantal feiten verwaarloosd. Bovendien dreigt zeer ernstig het gevaar dat een te smalle feiten-

1. Zie o.m. Botha 1968; Dougherty 1973; Verkuyl e.a. 1974: 39 en passim.

basis tot een deeltheorie voert die niet voldoende in de ruimere theorie, de grammatica, ingepast kan worden.

Ik wil dat demonstreren aan de hand van de descriptieve voorstellen voor zgn. pseudogekloofde zinnen. Daarbij stel ik me uitdrukkelijk op binnen het Chomskyaanse grammaticamodel dat bekend staat onder de naam Extended Standard Theory (EST), en waarin syntaxis en semantiek als autonome componenten worden beschouwd². Wat ik aan de orde wil stellen kan in principe echter even goed binnen een ander kader, bijvoorbeeld dat van de generatieve semantiek, gedemonstreerd worden.

In wat volgt wordt eerst bondig geschetst wat met pseudogekloofde zinnen, kortweg P-zinnen, bedoeld wordt. Er wordt dan ingegaan op de motiveringen voor een transformationele analyse van dergelijke zinnen. In een volgend onderdeel wordt gewezen op enkele gemiste generaliseringen en ad-hoc-voorzieningen waartoe de transformationele analyse en descriptie van P-zinnen moet voeren. In de plaats daarvan wordt een basishypothese voorgesteld³.

1. WAT ZIJN PSEUDOGEKLOOFDE ZINNEN ?

In de literatuur⁴ worden met P-zinnen⁵ bedoeld : zinnen met als subject een relatiefzin met impliciet antecedent, het werkwoord *zijn* als hoofdwerkwoord en een nominale constituent (NC) als predikaatsnomen. Deze laatste NC draagt het zinsaccent. Het is kenmerkend voor P-zinnen dat er met elke P-zin een niet-samengestelde zin, een simplexzin zou overeenstemmen. Enkele voorbeelden :

- 1 a Wie daar meer van wist is Eyskens
b Eyskens wist daar meer van
- 2 a Waar Piet aan twijfelde is je úitleg
b Piet twijfelde aan je úitleg
- 3 a Wat hij niet gezegd heeft is dat hij te weinig sláapt
b Hij heeft niet gezegd dat hij te weinig sláapt
- 4 a Wat ik Jantje zag doen is met zijn fietsje door de woónkamer rijden
b Ik zag Jantje met zijn fietsje door de woónkamer rijden

2. Het meest uitvoerige beeld daarvan wordt opgehangen in Jackendoff 1972.

3. Het grootste deel van deze bijdrage gaat terug op Daems 1974.

4. Voor gekloofde zinnen moet hoofdzakelijk naar Amerikaanse literatuur verwezen worden, met name naar Akmajian 1970 en Muraki 1970. Van den Toorn 1971 noemt „gekloofde zinnen” wat over het algemeen „pseudogekloofd” wordt genoemd.

5. De term „pseudogekloofd” dient onderscheiden te worden van „gekloofd”. Met „cleft sentence” worden in de literatuur zinnen bedoeld als a, waarmee een simplexzin b correspondeert :

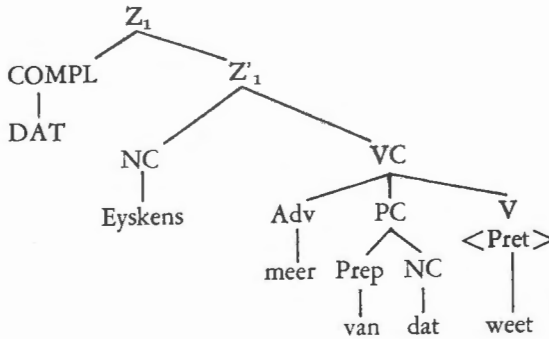
a het is aan Jan dat ik dacht
b ik dacht aan Jan

2. DE TRANSFORMATIONELE HYPOTHESE

De pseudogekloofde a-zinnen en de corresponderende simplexzinnen b hierboven vertonen enkele opvallende overeenkomsten: grotendeels hetzelfde lexicale materiaal, dezelfde functionele relaties, dezelfde selectierestricties, het zinsaccent bij dezelfde constituent. Van deze overeenkomsten kan verantwoording worden afgelegd in de grammatica door voor de P-zinnen een dieptestructuur te postuleren die tenminste ook de phrase-marker van de corresponderende niet-gekloofde simplexzin bevat.

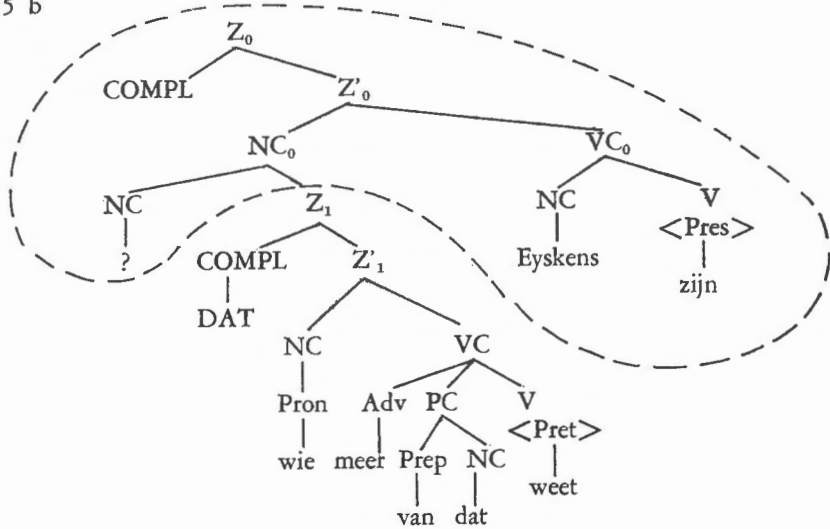
De P-zin zonder meer door een transformatie uit de structuur van de simplexzin afleiden is met de bekende transformationele apparatuur niet doenlijk. In het algemeen geldt dat transformatieregels een onderliggende structuur kunnen vereenvoudigen; de P-zin zonder meer uit de onderliggende structuur van de simplexzin af te leiden zou betekenen dat die transformatie bijkomende structuur (die van de relatiefzin) opbouwt. Ik illustreer dat met de volgende schemata voor de zinnen in 1:

5 a

⇒

5 b

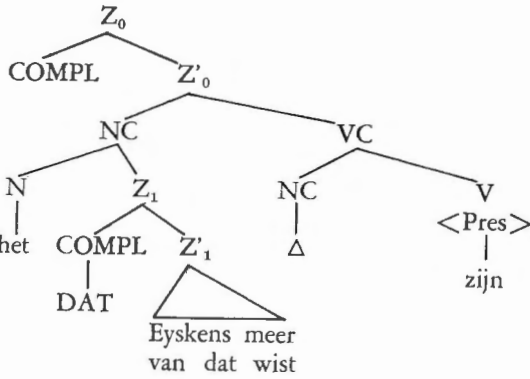
Door een transformatie van 5a naar 5b overgaan houdt in dat boven de hoogste knoop Z van 5a, Z_1 , een nieuwe knoop Z, namelijk Z_0 , wordt gecreëerd, die op zijn beurt een stel nieuwe knopen domineert. Terloops zij erop gewezen dat in de bovenstaande schemata gebruik gemaakt is van de complementeerdertheorie van Bresnan, waarvolgens elke zin van in de dieptestructuur uiteenvalt in een complementeerder (COMPL) en een complementeerderloze zin (Z')⁶.

Wegens de ondoenbaarheid van de in 5 geschetste procedure, is o.a. door Akmajian 1970 voor Engelse P-zinnen een dieptestructuur als in 6a voorgesteld, die tot 6b getransformeerd dient te worden:⁷

6. De complementeerdertheorie van Bresnan 1972 is voor het Nederlands aangepast in De Geest 1972 en Daems 1974.

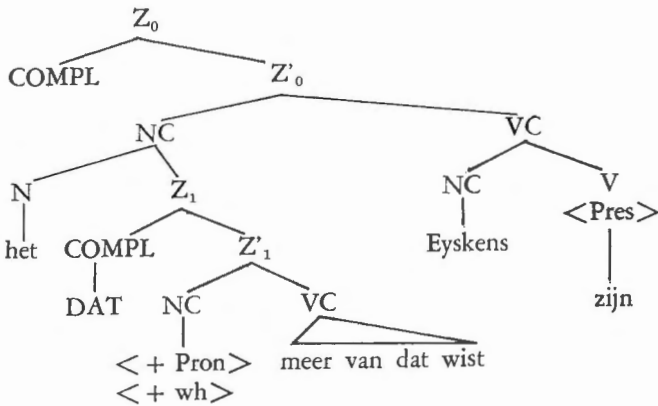
7. De in schema 6ab voorgestelde structuren wijken op voor deze uiteenzetting voor een deel irrelevante punten af van de structuurschema's van Akmajian. Zo maakt Akmajian geen gebruik van complementeerders. Voor P-zinnen zijn er in de literatuur overigens tal van verschillende voorstellen gedaan. Akmajian 1970 vormt het meest uitgewerkte voorbeeld in de EST; Muraki 1970 valt veeleer binnen de Generatieve Semantiek te situeren. Een uitvoerig overzicht van tal van alternatieve voorstellen is te vinden in Daems 1974.

6 a

⇒

6 b

Deze beschrijving vergt een 'pseudocleft'-transformatie. Deze transformatie copieert een NC uit de zin in subjectpositie Z_1 , en verplaatst die copie naar de lege plaats in de VC van Z_0 . Deze transformatie wordt wel eens een extractietransformatie genoemd. Tegelijk worden op de plaats van de originele knoop NC in Z_1 een paar features achtergelaten; deze features zouden dan tezamen het antecedentachtige lege *het* doen opgaan in de relativumvorm van de oppervlaktestructuur.

Het behoeft wel geen betoog dat de dieptestructuur van P-zinnen in de subjectpositie een zin moet bevatten (Z_1) die in hoge mate met de corresponderende simplexzin overeenstemt.

Op die manier kan voor b.v. zin 1a verantwoord worden dat hij een aantal overeenkomsten met 1b vertoont.

Om van die overeenkomsten verantwoording af te leggen, hoeven we echter nog niet noodzakelijk een transformationele procedure te gebruiken. Een niet-transformationele hypothese lijkt ons tenminste even plausibel. Indien we als dieptestructuur voor 1a een dieptestructuur aannemen zonder lege plaats, d.i. met een niet leeg predikaatsnomen, en verder aannemen dat we in de subjectpositie in de dieptestructuur een nominale constituent met een relatiefzin krijgen, dan kan eveneens, dank zij de regels van de semantische component, een verantwoording voor de overeenkomsten in 1a en 1b gegeven worden. Dit laatste is wat ik de *basishypothese* wens te noemen.

3. INADEQUAATHEDEN VAN DE TRANSFORMELE HYPOTHESE

De theoretische visie die aan de transformationele analyse van P-zinnen ten grondslag ligt is de opvatting dat voor zinnen met een hoge mate van syntactisch-semantische overeenkomst een – in hoge mate – gelijke dieptestructuur aangenomen moet worden.

De transformatieregels laten ons dan toe van sommige oppervlakteverschillen te abstraheren.

In verband met de P-zinnen is men vooral aandacht gaan schenken aan de overeenkomsten tussen P-zinnen en simplexzinnen. P-zinnen werden onderzocht in verband met hun overeenstemming met simplexzinnen.

Het heeft ook tot gevolg gehad dat men weinig oog heeft gehad voor de P-zinnen als zodanig, en evenmin voor de overeenkomsten tussen P-zinnen en andere dan de corresponderende simplexzinnen.

Ik meen te mogen stellen dat de transformationele hypothese voor P-zinnen zodoende inadequaaf is voor tenminste twee belangrijke aspecten: 1° een aantal generalisaties kunnen niet worden gemaakt; 2° deze hypothese vergt sommige voorzieningen die als 'ad hoc' bestempeld kunnen worden.

3.1. GEMISTE GENERALISERINGEN

Een eerste voorbeeld van een gemiste generalisering vinden we als we de volgende zinnen met elkaar vergelijken:

- 7 Wie daar meer van wist is Eyskens
- 8 a Iemand die daar meer van wist is Eyskens
b Degene die daar meer van wist is Eyskens
- 9 a Een minister die daar meer van wist is Eyskens
b De minister die daar meer van wist is Eyskens

De transformationele hypothese zou 7 door middel van de extractietransformatie afleiden; de zinnen in 9 kunnen manifest niet op dezelfde manier afgeleid worden. Voor de zinnen in 8 kan aangetoond worden dat ze met twee mogelijke interpretaties van 7 overeenstemmen. Het zou echter ad hoc zijn aan te nemen dat *wie* in 7 een transformationele reductie zou vormen zowel van *iemand die* als van *degene die* in 8.

De mogelijkheid bestaat nu wel om voor *relativa* als *wie* in 7 een dieptestructuur aan te nemen waarin het antecedent leeg is⁸.

De dieptestructuur van 7 zou dan slechts met die van 8 en 9 hierin verschillen, dat we in 8-9 een expliciet antecedent aannemen.

Binnen de transformationele hypothese zou het louter toeval zijn dat 7 tot 9 om zo te zeggen dezelfde oppervlaktestructuur hebben, terwijl het voor de hand ligt een generalisering te zoeken in de vorm van een wezenlijk gelijk gestructureerde dieptestructuur.

Volgens de transformationele hypothese is de predikaatsnomenpositie van P-zinnen leeg in de dieptestructuur (zie schema 6a). Voor de functionele betekenisinterpretatie van de zin kan men dan twee richtingen uit. Ten eerste, men kan stellen dat de functionele interpretatie van 7, maar niet van 9, niet plaats heeft op het niveau van de dieptestructuur, maar op dat van de afgeleide structuur waar de predikaatsnomenpositie gevuld is. Ten tweede, men kan stellen, zoals Akmajian, dat er in 7 gewoon geen functionele relatie bestaat tussen *zijn*, het subject, en het predikaatsnomen; zulke relatie zou er echter wel zijn in 9. Hoe dan ook, de conclusie zou kunnen zijn dat *zijn* in 7 een anderssoortig werkwoord zou zijn dan in 9. De voor de hand liggende generalisering is echter dat we in 7-9 telkens met hetzelfde *zijn* vandoen hebben, dat een equatieve relatie tussen subject en predikaatsnomen legt.

In de transformationele hypothese probeert men door de extractietransformatie te verantwoorden dat de geëxtraheerde constituent, de NC *Eyskens* in 7 of 1a, geïnterpreteerd wordt als informatiefocus, waarmee de positie van het zinsaccent samenhangt; de rest van de zin vormt dan een (focale) presuppositie. De overeenstemmende constituent *Eyskens* in de simplexzin 1b is dan eveneens informatiefocus.

In 8 en 9 krijgen we echter dezelfde verdeling van informatiefocus en focale presuppositie, ofschoon die betekenisrelatie tenminste voor 9 dan door een verschillend mechanisme verantwoord dient te worden.

Voorbijgaand aan tal van andere m.i. aanwijsbare gemiste generalisaties, zou ik willen samenvatten dat uit de transformatio-

8. Zie bijvoorbeeld Schachter 1973.

nele hypothese voor P-zinnen de consequentie volgt dat deze zinnen van een heel andere soort zijn dan alle andere zinnen met een copula. De vergelijking van P-zinnen met andere copulatieve zinnen leidt echter haast vanzelf tot de generalisering om voor alle copulatieve zinnen dezelfde dieptestructuur, c.q. dieptestructuren, aan te nemen.

3.2. AD-HOC-VOORZIENINGEN

Een eerste ad-hoc-voorziening lijkt in de transformationele hypothese nodig voor die P-zinnen waarvoor geen corresponderende simplexzin aangewezen kan worden. Zulke P-zinnen zijn inderdaad te vinden :

- 10 a Wat er op tafel ligt zijn je autosleutels
 b * Er liggen je autosleutels op tafel
- 11 a Waarvoor ik in je directeur ontzag heb is *zijn* eenvoudig
 b * Ik heb in je directeur ontzag voor *zijn* eenvoudig
 * In je directeur heb ik ontzag voor *zijn* eenvoudig
 c In je directeur heb ik ontzag voor *de* eenvoudig

Op welke manier ook *er* in de zin terecht komt, hetzij door een transformatieregel, hetzij door een basisregel, bij een transformationele derivatie van P-zinnen moet er iets speciaals gebeuren opdat 10a als grammaticaal gegenereerd kan worden, terwijl 10b verhinderd moet worden, ofschoon 10b precies in de dieptestructuur van 10a besloten zou zijn.

Voor 11a zou moeten worden uitgegaan van een dieptestructuur die de structuur van 11b bevat. In 11b bestaat er echter een incompatibiliteit tussen het optreden van het possessivum *zijn* in *zijn eenvoudig* en de adverbiaalbepaling *in je directeur*⁹.

Een volgende vorm van ad-hoc-voorziening betreft de noodzaak ervoor te zorgen dat niet elke willekeurige constituent uit de simplexzin geëxtraheerd kan worden en verplaatst naar de positie van het predikaatsnomen in de P-zin. Men doet dat door de toepassing van deze transformatie te beperken tot NC's.

Een m.i. onhoudbare consequentie daarvan is dat dan de gecursiveerde constituent in de volgende zinnen ook als nominale constituent (NC) opgevat moet worden, zoniet in de dieptestructuur, dan toch op het ogenblik dat de extractietransformatie van toepassing moet zijn :

9. Ik neem met tal van linguïsten binnen de EST aan dat pronomina van in de dieptestructuur aanwezig zijn.

- 12 Wat me dwars zit is *(om) het huis te moeten verven*
 13 Wat hij geregeld schijnt te doen is *zijn auto stuk (te) rijden*
 14 Wat bewijst dat hij schuldig is is *dat hij gevlucht is*
 15 Wat me zou verbazen is *als hij nu nog kwam*
 16 Wat zijn vrouw is is *adembenemend mooi*
 17 Waar ik woon is *in de Beukendreef*
 18 Waar ik gelukkig om ben is *om Jan zijn openhartigheid*

De gecursiveerde constituenten in 12-14, en wellicht ook in 15, kunnen in de dieptestructuur eventueel alle als zin opgevat worden ; in 16 hebben we een adjectiefconstituent, in 17 en 18 een voorzetselconstituent. Het gaat echter niet op zonder meer te stellen dat deze constituenten alle op een NC teruggaan, ook al is dat in de literatuur verschillende keren voorgesteld. Een van de belangrijkste argumenten waarop men daarvoor een beroep heeft gedaan is precies de mogelijkheid voor deze constituenten om in P-zinnen op te treden. Het behoeft wel geen betoog dat we zo in een circulaire redenering terecht komen¹⁰.

De generalisering die voor gevallen als 12-18 gemaakt kan worden, is dat we hier telkens met een equatieve zin vandoen hebben, waarbij het in het subject genoemde gelijkgesteld wordt met het in de objectpositie genoemde. De equatieve betekenisrelatie is een betekenisrelatie die niet noodzakelijk beperkt moet zijn tot een relatie tussen syntactisch identieke categorieën, met name NC's ; het volstaat dat er een semantische gelijkwaardigheid bestaat tussen de subjectsconstituent en het predikaatsnomen¹¹.

Een laatste kwestie die ik wou aansnijden betreft de condities op transformaties. Het is bekend dat in de laatste jaren heel wat aandacht is besteed aan de noodzaak transformaties zo streng mogelijk te definiëren en te begrenzen¹².

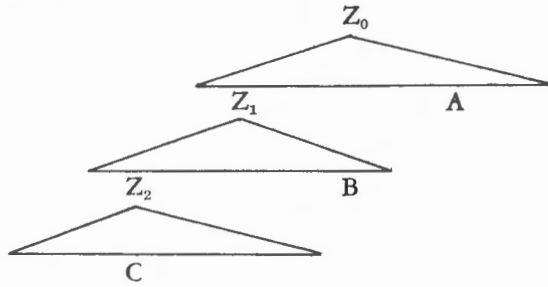
Zo is er het voorstel dat transformatieregels cyclisch werken. Bovendien is er voorgesteld de cyclische werking van de transformatieregels nog verder in te perken door de regels te onderwerpen aan de 'adjacency'-conditie. (Chomsky 1971 : 44). Volgens deze conditie is het slechts mogelijk een constituent uit een zin naar een hogere (of lagere) zin te verplaatsen op voorwaarde dat beide zinnen aangrenzende cyclische knopen vormen.

10. Het is binnen dit bestek niet mogelijk verder in te gaan op het voor en het tegen van de descripties die hier een knoop NC postuleren.

11. Een hele tijd nadat Daems 1974 voltooid was, vond ik een analoge voorstelling in Bolinger 1972 m.b.t. het Engels ; Bolinger doet zijn voorstellen met behulp van een meer abstracte generatief-semantische representatie.

12. Zie o.a. Ross 1967 en Chomsky 1971. Voor het Nederlands zie De Haan 1973 ; De Haan e.a. 1974 ; Daems 1974 : 143-152 & 261-275.

In de onderstaande schema kan een constituent in positie C wel naar positie B worden verplaatst, maar niet naar positie A, gegeven dat Z_0 , Z_1 en Z_2 cyclische (zins)knopen zijn :

Dat is nochtans wat zou moeten gebeuren om de P-zin 20 door middel van de extractietransformatie te deriveren :

20 Wie ze dachten dat ze – moesten waarschuwen was *de portier*¹³

Voor deze situatie zijn er, logisch gesproken, twee uitwegen. Ten eerste, een zin als 20 wordt als tegenvoorbeeld tegen de voorgestelde conditie opgevat. Deze stap zou echter tot gevolg hebben de descriptie van tal van andere fenomenen op de helling te zetten. De andere uitweg bestaat erin aan te nemen dat 20 veeleer een tegenvoorbeeld vormt tegen de extractietransformatie, en dus tegen de transformationele derivatie van P-zinnen¹⁴.

4. EEN NIEUW VOORSTEL

Als nieuwe hypothese voor de descriptie van pseudogekloofde zinnen stel ik de basishypothese voor, die P-zinnen genereert met behulp van constituentenstructuurregels.

Volgens deze hypothese wordt de dieptestructuur van P-zinnen gegenereerd in een vorm die niet al te zeer afwijkt van hun oppervlaktestructuur. Er zijn daartoe geen nieuwe basisregels nodig. We kunnen volstaan met de regels die er sowieso nodig zijn voor de descriptie van andere zinnen met een koppelwerkwoord. Daartoe zouden we in de basisregels o.m. de volgende, vereenvoudigde regels opnemen :

13. Grammaticaliteitsoordelen over zinsstructuren van dit type verschillen wel eens. Ik neem aan dat dergelijke zinnen grammaticaal zijn. Steun daarvoor is te vinden in observaties in b.v. Den Hertog 1915, II : 28 ; De Vooy's 1967 : 400-402, § 239 ; Paardekooper 1971 : 391-392 ; Brachin 1973.

14. Op andere condities op transformaties waartegen 20 zondigt kan hier niet worden ingegaan.

21

- 1 $Z \rightarrow \text{COMPL} + Z'$
- 2 $\text{COMPL} \rightarrow \dots$
- 3 $Z' \rightarrow \text{NC} + \text{VC}$
- 4 $\text{VC} \rightarrow \text{V} + \left. \begin{array}{c} \text{NC} \\ \text{ADJC} \\ \text{PC} \\ \text{Z} \end{array} \right\}$
- 5 $\text{NC} \rightarrow \text{NC} + \text{Z}$

...

In de vierde regel wordt uitgedrukt dat koppelwerkwoorden net zoals andere werkwoorden gegenereerd worden, en dan ook syntactisch nauw verbonden zijn met een object. In de vijfde regel worden o.a. relatiefzinnen gegenereerd. Bovendien wordt aangenomen dat een NC als antecedent voor een relatiefzin niet noodzakelijk met lexicaal materiaal gevuld hoeft te worden, zodat relatiefzinnen met impliciet antecedent mogelijk worden.

Tenslotte dient *zijn* m.i. twee sterk verschillende semantische interpretaties te kunnen krijgen. We zouden ook kunnen spreken van twee verschillende werkwoorden *zijn*: 1° een equatief *zijn*, zoals o.a. in P-zinnen; 2° een functioneel *zijn*, zoals b.v. in *hij is ziek* en dergelijke.

We hebben dan een algemene projectieregel voor werkwoorden nodig, die een semantische representatie voor de functionele betekenisrelaties in een zin deriveert¹⁵; een dergelijke semantische representatie kan voor zinnen met het equatieve *zijn* worden gezien als een tweeplaatsig predikaat (met de betekenis „equatie”) en twee argumenten.

5. BESLUIT

Het is mijn overtuiging dat dit nieuwe descriptieve voorstel voor P-zinnen een groter aantal generalisaties kan maken dan vroegere voorstellen. Dat dit kan, is m.i. hieraan te danken dat de theoretische vraagstelling waarvan werd uitgegaan niet beperkt bleef tot de vraag naar de relaties tussen P-zinnen en corresponderende simplexzinnen, maar dat tegelijk ook werd uitgegaan van de vraag naar de relaties tussen P-zinnen en andere zinnen, waaronder copulatieve zinnen, andere types van gekloofde zinnen, relatiefzinnen en zo meer. Dat wil m.a.w. zeggen dat de theoretische

15. Dit voorstel is ontwikkeld in Jackendoff 1972: hfst. 2.

probleemstelling in feite was : de organisatie van een generatieve grammatica als zodanig, niet alleen als formeel probleem, maar ook als datageöriënteerd probleem.

Uit het onderzoek, en uit de gedane descriptieve voorstellen, vloeien dan ook een aantal consequenties voort met betrekking tot de organisatie van de grammatica. Een allerbelangrijkste consequentie lijkt me te zijn dat een generatieve grammatica binnen de Extended Standard Theory met dieptestructuren moet werken die zo minimaal mogelijk van de oppervlaktestructuren verschillen.

Een andere, even belangrijke, implicatie is dat de interpretatieve component van de grammatica nog veel verder uitgebouwd moet worden dan wat totnogtoe zowel in de Extended Standard Theory als in de generatieve semantiek is voorgesteld ; voor de EST is dat nodig opdat door middel van semantische interpretatieregels sommige generaliseringën gemaakt zouden kunnen worden die in de afgewezen transformationele hypothese met behulp van transformaties werden gemaakt.

Tenslotte worden de oppervlaktestructuren niet meer ondergwaarderd.

BIBLIOGRAFIE

- A. Akmajian 1970 : *Aspects of the Grammar of Focus in English* (Ph.D. diss., M.I.T., mim.).
- D. Bolinger 1972 : *A Look at Equations and Cleft Sentences* (in : *Studies for Einar Haugen*, Mouton, The Hague, p. 96-114).
- R. P. Botha 1968 : *The Function of the Lexicon in Transformational-Generative Grammar* (Mouton, The Hague).
- P. Brachin 1973 : *Een in dubbel opzicht „vreemde” constructie ?* (N.Tg. 66, 59-60).
- J. W. Bresnan 1972 : *Theory of Complementation in English Syntax* (Ph.D. Diss., M.I.T., mim.).
- N. Chomsky 1971 : *Conditions on Transformations* (Indiana University Linguistics Club, mim.; ook in : St. R. Anderson & P. Kiparsky, *A Festschrift for Morris Halle*, N.Y. 1973).
- Fr. Daems 1974 : *Gekloofde zinnen in het Nederlands* (doct. diss. Univ. Antwerpen, UIA ; gaat verschijnen).
- R. C. Dougherty 1973 : *A Survey of Linguistic Methods and Arguments*. A review of Reibel & Schane eds. 1969 (*Found. of Lang.* 10, 423-490).
- W. P. F. De Geest 1972 : *Complementaire constructies bij verba sentiendi in het Nederlands* (doct. diss. Nijmegen ; reprint, HES Publishers, Utrecht).
- G. J. de Haan 1973 : *Twee interpretaties van het cyclies principe* (*Spektator* 2, 271-293).

- G. J. de Haan, G. A. T. Koefoed en A. L. des Tombe 1974 : *Basiskursus algemene taalwetenschap* (Van Gorcum, Assen).
- C. H. den Hertog 1915 : *De Nederlandsche Taal. Practische Spraakkunst van het hedendaagsche Nederlandsch* (Versluys, Amsterdam, Deel II, 1911³).
- R. S. Jackendoff 1972 : *Semantic Interpretation in Generative Grammar* (MIT Press, Cambridge, Mass.).
- M. Muraki 1970 : *Presupposition, Pseudo-Clefting and Thematization* (Ph.D. diss., Univ. of Texas at Austin ; Univ. Microfilms).
- P. C. Paardekooper 1971 : *Beknopte ABN-syntaksis* (Malmberg, Den Bosch).
- J. R. Ross 1967 : *Constraints on Variables in Syntax* (Ind. Univ. Ling. Club, mim.).
- P. Schachter 1973 : *Focus and Relativization* (*Language* 49, 19-46).
- M. C. van den Toorn 1971 : *Het voorzetselvoorwerp als nominale constituent* (*Studia Neerlandica* 6, 114-129).
- H. J. Verkuyl e.a. 1974 : *Transformationele Taalkunde* (Aula, Utrecht-Antwerpen).
- C. G. N. de Vooy 1967 : *Nederlandse Spraakkunst* (Wolters, Groningen).